

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۷۵ دقیقه

سید بهروز پرتوی

نام آزمون: ادبیات یازدهم تشریحی سری دوم

تاریخ آزمون:

۱ در هریک از عبارات زیر هسته گروه اسمی و نوع وابسته پیشین را مشخص سازید.

الف) او در چشم‌های درشت، سیاه و گیرای عباس، یک جهان، معنی می‌دید.
ب) یک قرن بیشتر است که اختلافات و جنگ‌های داخلی مثل کاردی بر پهلوی این کشور نشسته است.

۲ با توجه به عبارات زیر به سؤالات پاسخ دهید؟

«ممکن / از ناممکن می‌پرسد: / خانه‌ات کجاست؟ / پاسخ می‌آید / «در رویای یک ناتوان»
الف) چند جمله است؟

ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

۳ شعر «وطن» سروده کدام شاعر معاصر است؟

۴ عبارات و اشعار زیر را به نثر روان و امروزی بنویسید .

الف) دشت ، سجاده من .

ب) سراچه ذهنم آماس می‌کرد.

پ) گم بود در عمیق زمین شانه ی بهار بی تو ولی زمینه ی پیدا شدن نداشت

۵ با توجه به قلمروی فکری شعر، درباره ریشه‌های پیامدهای تقلید نابجا و کورکورانه، گفت‌وگو کنید.

۶ در بیت زیر مقصود از «باران عاشق» چه کسانی هستند و به کدام ویژگی آنان اشاره شده است؟

از آنها که خورشید فریادشان دمید از گلوی سحرزادشان

۷ معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«جای مجادله نیست؛ چنان باید که همگنان استخلاص یاران را مهم‌تر از تخلص خود شناسند.»

۸ با توجه به جمله زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«شامگاه، ستارگان درخشنده در آسمان شب جلوه گر بودند.»

الف) یک گروه اسمی پیدا کنید و آن را بنویسید؟

ب) یک گروه قیدی پیدا کنید و آن را بنویسید؟

۹ پیام اصلی درس «در امواج سند» چیست؟

۱۰ معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

در آن باران خون و برق پولاد میان شام رستاخیز می‌گشت

۱۱ در بیت زیر آرایه‌های مورد نظر را پیدا کنید.

«می‌گفت گرفته حلقه در بر کامروز منم چو حلقه بر در»

الف) جناس همسان .....

ب) تشبیه .....

ج) جناس ناهمسان .....

۱۲) کدام یک از ابیات زیر به شیوه بلاغی است؟

الف) بیچارگی ورا چو دیدند
ب) پرورده عشق شد سرشتم

۱۳) بیت زیر را به نثر روان برگردانید.
«چون رایت عشق آن جهان گیر

شد چون مه لیلی آسمان گیر»

۱۴) در ابیات زیر واژه‌های مشخص شده را معنا کنید.

الف) به باد ده سر و دستار عالمی یعنی
ب) رفیقان چنان عهد صحبت شکستند

کلاه گوشه و آیین سروری بشکن
که گویی نبوده‌ست خود آشنایی

۱۵) در بیت زیر نقش تبعی را بیابید.

« تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین کار
که در برابر چشمی و غایب از نظری»

۱۶) در متن زیر چند ترکیب اضافی وجود دارد؟

«علت شهرت او به رومی اقامت طولانی وی در شهر قونیه بوده است اما او همواره خود را از مردم خراسان می‌شمرد و همشهریانش را دوست می‌داشت و از باد آنان، دلش آرام نداشت.»

۱۷) با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید.

«نزدیک آغاجی بردم و راه یافتم، تا سعادت دیدار همایون خداوند دگرباره یافتم و آن نامه را بخواند و دوات خواست و توقیع کرد و گفت: «چون نامه‌ها گسیل کرده شود، تو باز آی که پیغامی است، سوی بونصر در بابی تا داده آید.»

الف) آیا بیهقی موفق به دیدار با امیر مسعود شد؟

ب) یک فعل مجهول بیابید.

پ) خدمتکار مخصوص امیر مسعود کیست؟

۱۸) منظور از قسمت مشخص شده را بنویسید:

«پدرم دریا دل بود.»

۱۹) در بیت «زاغی از آنجا که فراغی گزید / رخت خود از باغ به راغی کشید» کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟

الف) جناس تام ب) جناس ناقص پ) کنایه ت) واج آرایه

۲۰) عبارت زیر را به نثر روان، بازگردانی کنید.

الف)

تصمیم گرفتم سر سخن را با او باز کنم.

ب) کد خدا با تحکم گفت.

پ) او خیلی دل داشت.

ت) به دست‌های صورتگر پیر، رعشه آورده.

ث) این فصل را با من بخوان باقی فسانه است.

ج) پا در رکاب راهوار خویش دارند.

چ) آب نیرو کرده بود و کشتی پر شده، نشستن و دریدن گرفت.

ح)

خم آورد بالای سرو سهی از او دور شد دانش و فرهی

خ)

زرن قبا، زره زن از ابر سحر گهی کان جا چو پیک بسته قبا می‌فرستم

د) در هنگام بلا شرکت بوده است، در وقت فراغ موافقت اولی تر.

پاسخنامه تشریحی

۱ الف) او / چشم‌های درشت، سیاه و گیرای عباس / یک جهان
هسته هسته وابسته پیشین هسته

یک قرن / اختلافات / جنگ‌های داخلی / کاردی / پهلوی این کشور
وابسته پیشین هسته هسته هسته هسته صفت مضاف‌الیه
صفت شمارشی شمارشی

۲ الف) جمله: ۱- می‌پرسد ۲- است ۳- می‌آید ۴- در رؤیای یک ناتوان است (فعل محذوف)

ب) ناممکن: متمم / ات: مضاف‌الیه / پاسخ: نهاد

۳ نظام وفا

۴

الف) همه گستره روی زمین محلّ عبادت (سجّاده) من است.

ب) ظرفیت و گنجایش ذهنم زیاد می‌شد.

پ) قبل از تو (ای امام خمینی ره) آثار آزادی در ایران کم رنگ بود (پنهان بود) (۵.۵) و بدون حضور و رهبری تو زمینه‌های بروز آزادی ایجاد نمی‌شد. (۵.۵)

۵ رفتارهای نادرست مانند تقلید کورکورانه از جمله مهم‌ترین عناصر و موضوعات فرهنگی است که شاعران و نویسندگان آن را دست‌مایه ذوق و هنر خویش قرار داده‌اند. خودکم‌بینی و خودباختگی، غرور، زیاده‌خواهی و ... از جمله عواملی هستند که شخص را به سوی تقلید نابجا و کورکورانه می‌کشاند و نتیجه آن جز زیان و تأسف نخواهد بود.

۶ شهیدان - آزادی‌خواهی و دفاع از میهن

۷ مجادله: ستیزه و جدال

همگان: جمع همگن، هموعان، همه

استخلاص: رهایی جستن، رهایی دادن

تخلص: رهایی

۸ الف) گروه اسمی: ستارگان درخشنده / جلوه‌گر

ب) گروه قیدی: شامگاه

۹ وطن‌دوستی و میهن‌پرستی؛ ترجیح پاسداری از وطن بر زندگی خود؛ ستایش مبارزه و جان‌فشانی برای حفاظت از کشور و نیز آگاهی از این مطلب که گذشتگان ما برای حفاظت از وطن، مجاهدت‌ها و جان‌فشانی‌های بسیاری کرده‌اند.

۱۰ پولاد: فولاد / رستاخیز: قیامت، محشر

۱۱ الف) جناس همسان: "بر" اول آغوش و "بر" دوم حرف اضافه - "در" اول حرف اضافه و "در" دوم به معنای درب

ب) تشبیه: من به حلقه در

ج) جناس ناهمسان: در و بر

۱۲ ب) شکل مرتب‌شده بیت ب: سرشت من پرورده عشق شد سرنوشتم جزعشق مباد.

۱۳ وقتی پرچم عشق مجنون مانند زیبایی لیلی آسمان گیر و مشهور شد.

۱۴ الف) دستار: عمّامه، سربند، شال دورسر

ب) صحبت: هم‌نشینی

۱۵ بدل: واژه «خود» بدل از «تو» است.

* در مصراع دوم حرف «واو»، «حرف عطف و پیوند» است.

۱۶ ترکیب‌های اضافی عبارت سوال عبارت‌اند از: علت شهرت - شهرت او - اقامت وی (او) - شهر قونیه - مردم خراسان - همشهریانش (همشهری‌های او) - یاد آنان - دلش (دل او)

۱۷ الف) بله، در عبارت «راه یافتیم تا سعادت دیدار همایون خداوند دگر باره یافتیم»، به این نکته اشاره می‌کند.

ب) فعل‌های مجهول: گسیل کرده شود - داده آید (داده شود)

پ) آغاجی خادم: خدمتکار مخصوص مسعود غزنوی است.

۱۸ بخشنده

۱۹ الف) جناس تام

ب) جناس ناقص: باغ، راغ، زاغ

پ) کنایه: رخت کشیدن: اقامت کردن

ت) واج آرایی: تکرار صامت «غ»

۲۰

الف) تصمیم گرفتم با او شروع به سخن گفتن کنم. (۵.۲۵)

ب) کد خدا با جدیت گفت. (۵.۲۵)

- پ او خیلی شجاع بود. (۰.۲۵)
- ت به دست‌های نقاش پیر لرزه آورده. (۰.۲۵)
- ث این قسمت را با من بخوان داستان‌های دیگر افسانه (غیرواقعی) هستند. (۰.۵)
- ج سوار بر اسب تندرو خود هستند. (۰.۵)
- چ آب قدرت گرفته بود (مواج شده بود یا بالا آمده بود) (۰.۲۵) و کشتی پر از آب شد و شروع به غرق شدن (۰.۲۵) و متلاشی شدن (شکسته شدن) کرد. (۰.۲۵)
- ح قد بلند مانند سرو [اسفندیار] خمیده شد. دانش و شکوه از او دور شد. (۰.۲۵)
- خ از ابر سحرگاهی زرهی برای قبا‌ی زرینت فراهم کن (۰.۵)؛ زیرا تو را مانند پیک بسته قبا (آماده و مهیا) می‌فرستم. (۰.۵)
- د در هنگام گرفتاری باهم بوده‌ایم در وقت آسایش بهتر است که همراه هم باشیم.